

Унікальний проєкт «Ковчег», відбудова та фортифікація: що зробили у 2024-му на Харківщині

Автор:

Відновлення пошкодженої та зруйнованої інфраструктури – одне з пріоритетних завдань у роботі Харківської обласної військової адміністрації. За цей рік у регіоні вдалося зробити чимало – починаючи від оперативних ремонтів після російських обстрілів, компенсацій за програмою «єВідновлення», відбудови житлових комплексів до реалізації масштабних проєктів у сфері освіти та медицини.

16 мільярдів гривень на відновлення

Харківська область зазнала величезних руйнувань внаслідок російської агресії. Ворог щодня завдає ударів по цивільній інфраструктурі з різних видів озброєння. З початку повномасштабного вторгнення окупанти знищили та пошкодили майже 37 тисяч житлових будинків, з них багатоквартирних – понад 6 тисяч.

Крім того, руйнувань зазнали 561 заклад освіти, 175 медзакладів, а також 113 закладів

культури. Враховуючи таку статистику, у 2024 році Харківщина отримала від держави та міжнародних партнерів 16 мільярдів гривень для відбудови енергосистеми, будівництва укриттів в школах, садочках, лікарнях та на ремонт житлових будинків.

– Кожна гривня інвестована в конкретні важливі для Харківщини проекти. Найбільший запит від людей – житло. Із 2022 року ми відновили майже 300 багатоквартирних житлових будинків – це каскади будинків у Дергачах, Старому Салтові, Ізюмі, Балаклії, Рогані, Золочеві, Докучаєвському, Чугуєві. Завдяки цьому нам вдалося повернути домівки десяткам тисяч мешканців, – говорить начальник ХОВА Олег Синегубов.

Ще один виклик після деокупації 30 % території області – забезпечення проїзду на ключових логістичних маршрутах. Окупанти зруйнували 29 мостів на автодорогах місцевого значення.

– Відновлено 110 км автошляхів і 23 стратегічно важливі мости та переправи. Значних руйнувань ворог завдав і нашій енергетиці. Здійснено ремонт понад 700 об'єктів і понад чотирьох тисяч кілометрів повітряних ліній електричних мереж. Повернули електропостачання в понад 400 населених пунктів – це більш ніж 200 тисяч абонентів, – зазначає Синегубов.

7 медзакладів відновлено

З 2022 року в Харківській області відновили сім закладів медицини вторинного рівня. У Балаклії, Чугуєві, Дергачах, Малих Феськах, Черкаській Лозовій, Великих Проходах, Рогані, Руській Лозовій, Лісному запрацювали районні та сільські заклади охорони здоров'я, де обслуговують понад 27 тисяч пацієнтів.

– Дуже важливо забезпечити жителів першочерговою медичною допомогою. Цьогоріч Харківщина залучила державну субвенцію на будівництво та ремонт п'яти укриттів – усього 218 мільйонів гривень. За ці кошти реконструюємо безпечні укриття в Близнюківській, Зміївській, Золочівській лікарнях і двох лікарнях міста Харків – № 17 та Харківській лікарні швидкої та невідкладної медичної допомоги. Загалом ці укриття зможуть захистити тисячі пацієнтів і медичних працівників, – наголошує начальник ХОВА.

У 2025 році на Харківщині планують розпочати втілення унікального для України та Європи проекту – підземного медичного комплексу під назвою «Ковчег». При його створенні використовуватимуть досвід США та Ізраїлю.

– Це буде не просто лікарня, а багатофункціональний підземний медичний центр на 15 тисяч квадратних метрів, де одночасно 2000 пацієнтів зможуть отримувати високоякісну допомогу в максимально безпечних умовах. У державному бюджеті на 2025 рік передбачено перші 89 мільйонів гривень для його реалізації, – повідомляє Олег Синегубов.

29 укриттів у 19 громадах

У ХОВА наголошують, що один з пріоритетів роботи – безпека учнів і вчителів та створення умов для повернення офлайн-навчання.

– Ми розуміємо, що батьки будуть залишатися в області та зміцнювати економіку тоді, коли їхні діти будуть мати безпечне освітнє середовище. Завдяки державній підтримці в рекордні 2,7 мільярда гривень будуємо 29 укриттів у 19 громадах. З них 300 мільйонів гривень – для міста Харків. Ще 6 захисних споруд уже на завершальних стадіях будівництва. Розширюємо фонд захисних споруд і з допомогою міжнародних партнерів – це ще понад 10 укриттів. Понад 11 тисяч дітей уже навчаються офлайн та у змішаному форматі, – зазначає начальник обласної військової адміністрації.

А в Лозівському районі завдяки Фундації першої леді Олени Зеленської та Фонду Говарда Баффетта зводять фабрику-кухню. Вона дозволить забезпечити гарячим харчуванням понад 12 тисяч дітей у 86 закладах освіти Лозівської та Близнюківської громад.

Зміцнення оборони Харківщини

У регіоні продовжують будувати фортифікації. Так, на третій лінії оборони, за яку відповідальна ОВА, збудували майже 800 опорних пунктів.

– За проектами Міноборони та Генштабу встановили «зуби дракона», облаштували протитанкові рови, ходи сполучень, бліндажі. Кожний об'єкт вимагає індивідуального інженерного підходу та ретельного розмінування територій. Зведені укріплення захищають від ворожої артилерії, дронів, КАБів. Це було надскладне, ризиковане завдання. Адже ворог навмисно бив з різних видів озброєння по будівельній техніці, по людях, які проводили ці роботи, – каже начальник ХОВА.

Попри це, роботи з будівництва фортифікацій завершені на 99 %.

– Ми щодня комунікуємо з нашими військовими, працюємо над посиленням обороноздатності Харківщини. Тому рядок «допомога ЗСУ» стоїть першим у витратах з обласного бюджету. З початку повномасштабного вторгнення ми спрямували на потреби військових майже 3 мільярди гривень з бюджету області. Постійно ведемо роботу з громадами, як результат – з місцевих бюджетів на обороноздатність виділили 15,9 мільярда гривень, – зауважує Олег Синегубов.

Як зазначають у ХОВА, найвищі показники виділення коштів на оборону серед громад Харківщини мають: Ізюмська – 75 %, Петропавлівська – 68 %, Циркунівська – 67 %, Липецька – 54 %, Дергачівська – 53 %, Кіндрашівська – 50 %, Дворічанська – 50 %, Берестинська – 48 %, Золочівська – 47 %, Вільхівська та Вільхуватська – по 40 %.

Захист неба над регіоном

Цьогоріч у регіоні запустили проект «Харківські крила». За кошти з обласного бюджету закупили безпілотні літальні апарати «Вампір», які передали легендарній 92-й ОШБр.

Усього вдалося передати 50 таких дронів. За інформацією військових, ці БПЛА відіграли важливу роль у стримуванні росіян під час наступу на Харківщині.

– Разом з депутатським корпусом обласної ради забезпечили наших військових найефективнішого спецпідрозділу CODE 9.2 новими безпілотниками «Вампір», 50 високовартісних дронів придбали за кошти обласного бюджету. Завдяки цьому військові знищили понад 250 окупантів, 245 одиниць ворожої техніки – 79 гаубиць, близько 40 танків і САУ, майже 20 одиниць бронетехніки. Втрати ворога перевищують 68 мільйонів доларів, – повідомляє Олег Синегубов.

«Вампір» – це українські дрони, частину деталей яких виготовляють за допомогою 3D-друку. Ці БПЛА є великими гексакоптерами, здатними підіймати корисне навантаження до 15 кілограмів на висоту до 400 метрів. З повним навантаженням дрон може розвивати швидкість до 40 кілометрів на годину, якщо без навантаження – до 80 кілометрів на годину. Такі літальні апарати можуть скидати термобаричні, кумулятивні та осколково-фугасні боєприпаси.

– Також в області ми реалізували важливий проєкт радіоелектронної боротьби. Для впровадження системи РЕБ та ефективного програмного комплексу «Ліма» ми залучили 31 представника бізнесу з інвестиціями у понад 180 млн грн. Сьогодні в регіоні розгорнуто понад 500 таких систем, більша частина вже перебуває на бойовому чергуванні. «Ліма» ефективно протидіє безпілотникам і крилатим ракетам, без її застосування втрати та руйнування були б значно масштабнішими, – зазначає начальник ХОВА.

Також на Харківщині готують цивільних до викликів воєнного часу. Так, у регіоні запустили другий в Україні Центр національного спротиву, де навіть ті, хто ніколи не мав військової підготовки, здобувають базові навички оборони. Цього року понад 1000 осіб пройшли навчання, а наступного планують залучити ще 1200 осіб.

– Продовжуємо зміцнювати обороноздатність фронтової Харківщини, наші військові мужньо тримають ворога на Куп'янському, Борівському, Харківському напрямках. Ми ж, своєю чергою, повинні забезпечити міцний тил, над чим працюємо щодня, – додає Олег Синегубов.

Аби контролювати найнебезпечніші ділянки області, на Харківщині встановили 100 сучасних камер. Вони не лише фіксують події, а й розпізнають номерні знаки, марки авто та людей, що покращує реагування на правопорушення. Обладнання оснащено тепловізорами та можливістю нічної відеозйомки. Камери інтегровані в одну систему. Зображення стали якіснішими, а захист даних – надійнішим.